

Quickscan natuurtoets 2 percelen Puurveen, Kootwijkerbroek

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in
het kader van natuurwet en -regelgeving*

COLOFON

Titel: **Quickscan natuurtoets 2 percelen Puurveen, Kootwijkerbroek**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet en -regelgeving

Projectcode: 12-176

Status: Definitief rapport

Datum: 21 november 2012

Auteur: M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie: Drs. I. Veeman

Veldonderzoek: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever: Gemeente Barneveld

Contactpersoon: Mevrouw M. van Beest

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2012)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2012). Quickscan natuurtoets 2 percelen Puurveen, Kootwijkerbroek; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet en -regelgeving. Rapport 12-176. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	4
1.2	Situatie	4
1.3	Algemene opzet en werkwijze	5
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	6
2.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	6
2.4	Natuur buiten de EHS.....	6
3	Flora- en faunawet	8
3.1	Wettelijk kader	8
3.2	Onderzoeksmethode	8
3.3	Flora	8
3.4	Zoogdieren	8
3.5	Broedvogels.....	9
3.6	Amfibieën	11
3.7	Vissen.....	11
3.8	Overige soortgroepen.....	12
4	Geraadpleegde bronnen	13

Bijlage:

Bijlage I - Wettelijk kader

Bijlage II - Nestgelegenheid Huismus

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Barneveld (contactpersoon mevrouw M. van Beest) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen inrichting van twee percelen op het bedrijvenpark Puurveen te Kootwijkerbroek.

Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 15 mei 2012 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Op de beide percelen zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- In beide gebieden zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Er wordt geen schade aan vlieg- en/of jachtroutes van vleermuizen verwacht;
- Verspreid op beide percelen zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten te verwachten. Vaste verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht;
- Er is een nestkast met een paar steenuilen met jongen aanwezig op het perceel aan De Standaard. Steenuil is één van de vogelsoorten waarvan de nestplaatsen en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Er zijn op beide percelen diverse algemene broedvogels aanwezig en te verwachten van open en kleinschalige gebieden;
- Op beide percelen is beperkt voortplanting en overwintering van Bruine kikker, kleine watersalamander en Gewone pad te verwachten. Deze soorten kunnen ook overwinteren in de strooisellaag en overhoekjes. Zwaarder beschermde amfibieën worden op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet in het plangebied verwacht;
- Reptielen, beschermde vissen, beschermde libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

- Door de herinrichting van het perceel achter De Standaard verdwijnt vrijwel zeker de jaarrond beschermde nestplaats en foerageergebied van Steenuil. Het is noodzakelijk om voorafgaand aan het uitvoeren van de plannen een ontheffing aan te vragen voor Steenuil en een ecologisch werkprotocol met mitigerende maatregelen op te stellen (zie paragraaf 3.5);
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Voor het broedseizoen wordt echter geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor de in voorliggende situatie aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet.

1 INLEIDING

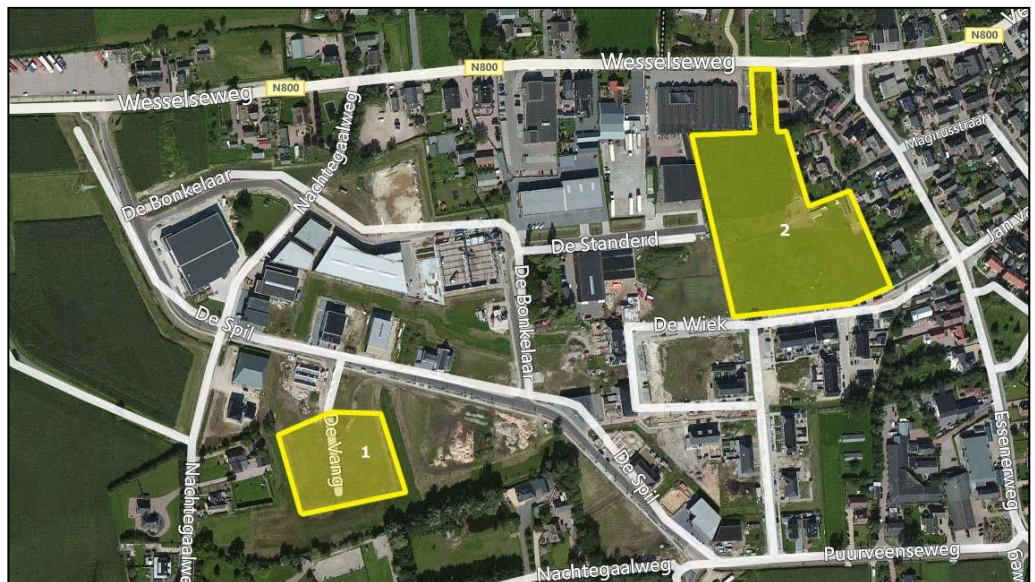
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Barneveld (contactpersoon mevrouw M. van Beest) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen inrichting van twee percelen op het bedrijventerrein Puurveen te Kootwijkerbroek. Er is door de gemeente een inschatting gemaakt van de flora en fauna op beide percelen (Hamoen 2012). Tevens is er door TAUW in 2005 een natuurtoets uitgevoerd voor een groter gebied waarbinnen de beide percelen vallen (Van den Berg 2005).

De Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie

Het onderzochte gebied bestaat uit twee percelen op het bedrijventerrein Puurveen ten westen van Kootwijkerbroek (zie figuur 1). Locatie 1, ten zuiden van De Spil, is een relatief hooggelegen perceel ten opzichte van de aan drie zijden lager gelegen wadi. Het is een ruig grasland. Locatie 2 bij De Standerd betreft een paardenweide, gedeeltelijk omsloten door een ondiepe smalle watergang met permanent oppervlaktewater. De smalle uitloper van het gebied (naast Wesselseweg 182) is een voormalige tuin waarvan de boompjes en struiken gedeeltelijk zijn afgezet en gerooid. Op de grens van locatie 2 staat een oude eik met hierin een steenuilnestkast. In het gebied zijn ook twee oude veeschuurtjes aanwezig.

Figuur 1: Ligging van de twee onderzochte locaties (gele arcering) op bedrijventerrein Puurveen (bron kaartondergrond: Bing Maps).

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen uitbreiding op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het onderzoeksgebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en/of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Internationaal (wetgeving), in Nederland de 'Natuurbeschermingswet 1998', waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden (Europese Vogel- en Habitatrichtlijn);
- Nationaal (beleid), beschreven in de 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte', waarin opgenomen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Provinciaal (beleid), veelal opgenomen in Omgevingsplannen of Streekplannen. Betreft bescherming van natuur buiten de EHS zoals ganzenoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke activiteiten buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijk schadelijke, uitstralende effecten.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het plangebied. Ook wordt beoordeeld of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de Natuurbeschermingswet is het Natura 2000-gebied Veluwe welke zich op een afstand van ongeveer 4 kilometer van het plangebied bevindt.

Gezien de ligging van het plangebied, de afstand tot Natura 2000-gebied en de lokale aard van de ingrepen, kan worden geconcludeerd dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied optreden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van de Ecologisch Hoofdstructuur waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

De EHS wordt beschermd middels het 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken (Ministerie van I&M 2012).

Het plangebied ligt niet in de EHS, welke zich op een afstand van ruim 2 kilometer van het plangebied bevindt. De EHS betreft EHS-natuur en ecologische verbindingzone bij Barneveld. Door de lokale aard van de ingrepen worden geen negatieve effecten op de nabijgelegen EHS verwacht.

2.4 Natuur buiten de EHS

Naast bovengenoemd beschermingsregime is tevens getoetst aan bijvoorbeeld dassenleefgebied, weidevogelbeheer- en ganzengebieden (de zogenaemde natuur buiten de EHS) zoals de provincie Gelderland deze in de Atlas Groen Gelderland heeft

vastgelegd. Het plangebied behoort niet tot door de provincie aangemerkte ganzenfoerageer- of weidevogelgebieden of gebied ten behoeve van soortenbeleid voor Das. Dergelijke gebieden liggen ook niet in de directe omgeving (Atlas Groen Gelderland 2009). Effecten op natuurwaarden buiten de EHS zijn hier zodoende ook niet aan de orde.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

3.2 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek aan beide percelen op 15 mei 2012. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn alle soortgroepen geïnventariseerd. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die op beide percelen en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.3 Flora

Perceel 1, ten zuiden van De Spil, heeft een vegetatie van droge verruigde graslanden met aan de randen vochtminnende soorten. Aanwezige plantensoorten zijn onder andere Kruidenboterbloem, Gestreepte witbol, Ridderzuring, Rode klaver, Jacobskruiskruid, Geknikte vossenstaart, Pitrus, Echte koekoeksbloem en Blaartrekkende boterbloem. Op perceel 2 (De Standerd) zijn plantensoorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor enigszins voedselrijke en vochtige omstandigheden. Aanwezige soorten zijn algemeen voorkomend als Grote vossenstaart, Pinksterbloem, Ridderzuring, Roomse kamille, Kruidenboterbloem en Watergras.

Zowel beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet als bedreigde soorten (Rode Lijst) zijn niet aangetroffen tijdens het veldonderzoek en deze worden gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid van beide percelen ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep flora is in deze situatie niet aan de orde.

3.4 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders. De op de locaties aanwezige bebouwing en beplanting zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Potentiële vaste verblijfplaatsen zijn dan ook niet te verwachten.

Vliegrouetes en foerageergebied

Door de aanwezigheid van bebouwing in de directe omgeving en weinig groenstructuren op beide locaties, fungeren beide percelen vermoedelijk als marginaal foerageergebied voor enkele vleermuissoorten. De locaties zullen echter met de

nieuwe inrichting als bedrijventerrein met groenstroken in de toekomst ook geschikt foerageerhabitat voor vlermuizen vormen. Er is geen sprake van schade aan onmisbaar foerageergebied. Effecten op vliegroutes zijn eveneens niet te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren

Sporen die duiden op de (mogelijke) recente aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaarder beschermde zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren wordt dan ook niet verwacht.

In het plangebied en de directe omgeving is wel een beperkt aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten aanwezig en te verwachten, zoals Konijn, Haas, Bosmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis en Egel. Mogelijk is ook de niet beschermde Huismuis aanwezig in de veeschuurtjes van locatie 2 bij De Standaard.

Bij de werkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.5 Broedvogels

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verstoord of verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Dit betreffen de broedvogels Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied aan De Standaard Huismus en Steenuil aangetroffen. In het plangebied aan De Spil zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen of te verwachten. In de omgeving van beide plangebieden werd door Van den Berg (2005) al een territorium van Steenuil genoemd. Welke functie het plangebied De Standaard heeft voor Steenuil en Huismus en welke consequenties de voorgenomen plannen hebben, wordt in onderstaande alinea's toegelicht.

Steenuil

Uit onderzoek van TAUW (Van den Berg 2005) is gebleken dat in 2005 het gebied, voor aanleg van het bedrijventerrein al onderdeel was van een territorium van Steenuil. In 2006 is voor het wegnemen van een nestlocatie en het realiseren van alternatieve nestlocaties ontheffing verleend door het toenmalige Ministerie van LNV. De hierin genoemde maatregelen zijn uitgevoerd en afgerond. Het blijkt echter dat in het gebied De Standaard één van de alternatieve nestlocaties, in de vorm van een nestkast, is geplaatst in een eik. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor Steenuil, vanwege het kleinschalige karakter. In de nestkast zijn momenteel vier jonge uilen uitgebroed (zie figuur 2 volgende pagina).

Figuur 2: Steenuil in het plangebied De Standerd en bewoonde steenuilenkast (foto's: M. Hoksberg).

In het gebied bij De Standerd zijn enkele ontwikkelingen gepland, zoals de aanleg van een ontsluitingsweg, de bouw van bedrijfsgebouwen en de aanleg van parkeerplaatsen. Door deze ontwikkelingen wordt het broed- en foerageergebied van Steenuil vernietigd. Dit is strijdig met de Flora- en faunawet en heeft juridische consequenties (zie onderstaand kader). Geadviseerd wordt om een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aan te vragen voor Steenuil en een mitigatieplan op te stellen.

Meest recente beleidslijn DLG/DR

Als gevolg van de doorvoering van de 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet'¹ is het momenteel in veel gevallen niet meer noodzakelijk om ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Indien beoordeeld wordt dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats niet in gevaar komt, is het aanvragen van ontheffing niet meer nodig. In plaats van het aanvragen van een ontheffing dient een op de situatie toegesneden werkprotocol/mitigatieplan op te worden gesteld waarin mitigerende maatregelen worden beschreven. Dit mitigatieplan kan desgewenst ter beoordeling worden voorgelegd aan Dienst Regelingen.

Nieuwste ontwikkelingen

In de afgelopen maanden heeft de Raad van State in meerdere gevallen beslist dat bovenstaande werkwijze geen stand kan houden. Eén en ander is deels van de situatie afhankelijk, maar kan ook gevolgen hebben voor dit project. Momenteel is niet duidelijk wat de gevolgen van de uitspraken zijn. DLG heeft laten weten dat ze aanvragen volgens de gangbare wijze zullen beoordelen, waarbij projecten met adequate mitigatie gewoon doorgang kunnen vinden. Het is echter niet uitgesloten dat op langere termijn geen goedkeuring meer voor deze aanpak te krijgen is. Er dient in dat geval toch ontheffing te worden aangevraagd.

Huismus

Het veldbezoek heeft plaatsgehad in de optimale inventarisatieperiode voor Huismus. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat in de veeschuurtjes in het plangebied De Standerd wordt gebroed door maximaal 2 paar Huismus.

Binnen een straal van 600 meter (de gemiddelde actieradius van Huismus) zijn de dichtstbijzijnde woningen en erven aan de Essenerweg en Veluweweg geschikt als biotoop voor broedende Huismussen. Ook aan de westzijde van de bebouwde kom van Kootwijkerbroek zijn uitwijkmogelijkheden aanwezig voor de eventuele vaste

¹ Dienst Regelingen (2009). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV, 26 augustus 2009.

nestplaatsen van Huismus die bij de sloop van de schuren verloren gaan. Er kan worden geconcludeerd dat de eventueel aanwezige paartjes in het plangebied relatief eenvoudig in de nabije omgeving van het plangebied vervangende broedruimte kunnen vinden. De functionaliteit van de nestplaatsen en hun functionele leefomgeving gaan niet achteruit. Het is voor de sloop van de schuren niet noodzakelijk om mitigerende (verzachtende) maatregelen uit te voeren voor Huismus. Wel is het aan te raden om nestgelegenheid te creëren in de vorm van het plaatsen van een vogelvide, nestkasten of nestpannen in de nieuwbouw (zie bijlage II).

Overige broedvogels

Het plangebied bij De Spil is ongeschikt als broedbiotoop voor vogels. Hier zijn dan ook geen broedvogels te verwachten. Door de aanwezigheid van bebouwing, oppervlaktewater, gevarieerde graslanden en begroeiing in het plangebied De Standerd is daar broedbiotoop aanwezig voor onder andere Spreeuw, Merel, Roodborst, Wilde eend, Putter, Groenling en Heggenmus.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens de broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Enkele vogelsoorten broeden echter langer door. In voorliggende situatie kan een soort als Houtduif langer gebruik maken van een nest tot half november.

Indien in de periode 15 juli-15 november gestart wordt met sloopwerkzaamheden, dient te worden nagegaan of in aanbouw zijnde nesten/ bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn. Indien bewoonde nesten aanwezig zijn van deze soort, dan dienen verstorende werkzaamheden uitgesteld te worden totdat de jongen zijn uitgevlogen.

3.6 Amfibieën

Ten tijde van het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. In het aanwezige oppervlaktewater is marginaal voortplanting van enkele algemene soorten te verwachten. Het betreft soorten als Bruine Kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Beide plangebieden vormen (beperkt) overwinteringsgebied voor deze laag beschermde soorten.

Geschikte voortplantingswateren voor strikt beschermde amfibieën ontbreken in en in de nabijheid van de onderzoekslocaties. Overwintering van zwaardier beschermde soorten binnen de onderzoekslocaties is daardoor ook uit te sluiten.

Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voor laag beschermde amfibieënsoorten. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep amfibieën in deze situatie zodoende niet aan de orde. Effecten op overwinterende amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden in het oevermilieu zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën die globaal loopt van november t/m maart.

3.7 Vissen

Tijdens het veldonderzoek zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen in het aanwezige oppervlaktewater binnen de plangebieden (smalle ondiepe sloten). Hierdoor kan aanwezigheid van beschermde vissen worden uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen is niet noodzakelijk voor vissen.

3.8 Overige soortgroepen

Reptielen

Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn geen reptielen te verwachten in de beide gebieden (RAVON).

Ongewervelden en weekdieren

In de plangebieden zijn geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst) ongewervelden en weekdieren aangetroffen. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor beschermde ongewervelden en weekdieren binnen het plangebied. Deze zijn dan ook niet te verwachten in het plangebied.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Berg, A. van den (2005). Natuurtoets ontwikkelingen Kootwijkerbroek. Rapport TAUW 4382236, Deventer.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Hamoen, A. (2012). Inschatting flora en fauna, 2 deelgebieden op Industriegebied Puurveen te Kootwijkerbroek. Memo Gemeente Barneveld 10 april 2012.
- Twisk P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Leest, A. van der, H. Stam & H. Wonink (2005). Grote historische atlas Gelderland. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte; Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, maart 2012.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van EL&I. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Provincie Gelderland, 2009, Atlas Groen Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/>).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

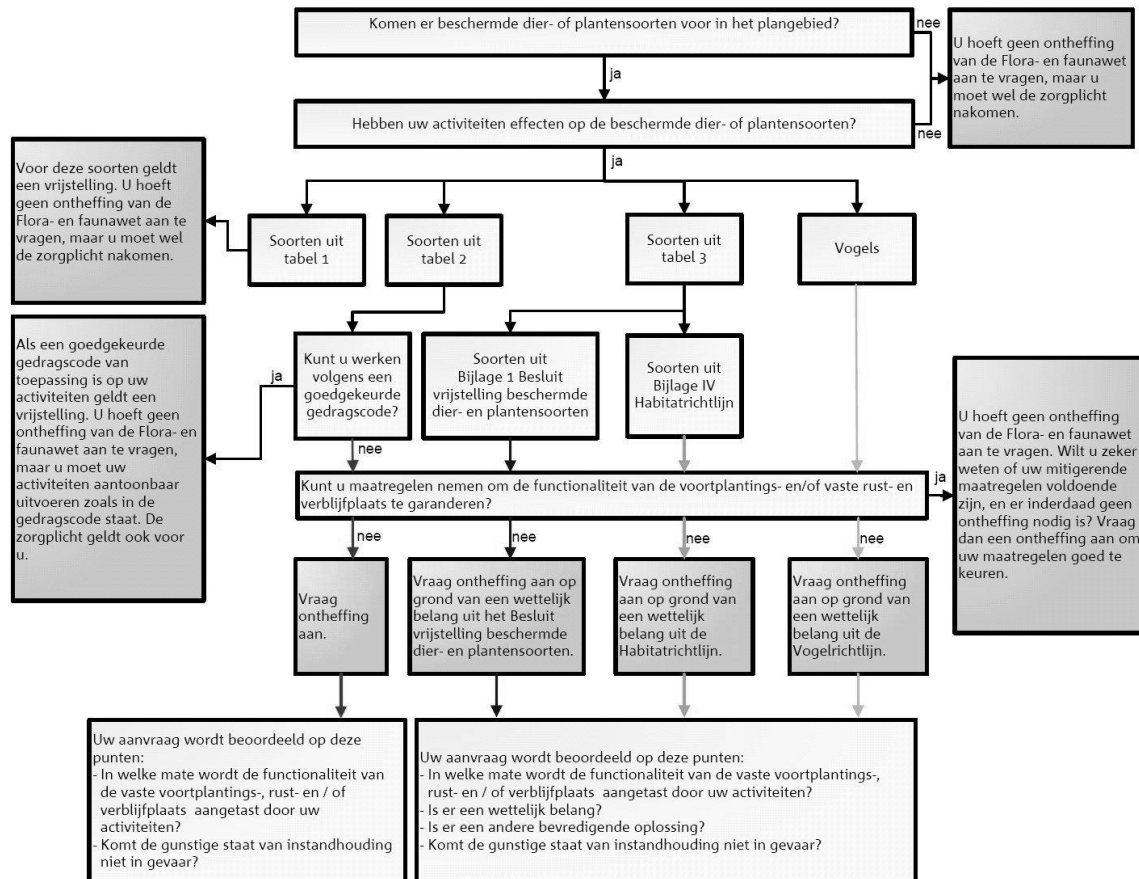
Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst

bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels².

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese

² In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRC/JZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

ecogroen advies

natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

BIJLAGE II: NESTGELEGENHEID HUISMUS

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 5 november 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. Vergeleken met 1960 is de populatie gehalveerd. Eén van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang is het verdwijnen van nestgelegenheid en openbaar groen. Hieronder zijn de drie belangrijkste mogelijkheden beschreven om vervangende nestgelegenheid voor Huismus te creëren.

Huismussenpannen

Het bedrijf Waveka verkoopt speciale Huismussendakpannen en grote dakpanfabrikanten als Lafarge en Koramic kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor Huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Figuur A: Mussendakpan ([www.waveka](http://www.waveka.nl))

Vogelvide

De Vogelvide biedt Huismussen een veilige nestplek onder dakpannen. Het product kan worden aangebracht bij de onderste rij pannen op het dak, ter hoogte van de dakvoet. Simpel gezegd is het een prefab nestkast die over de gehele breedte van het dak kan worden aangebracht. De Vogelvide® voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. De Vogelvide kent een aantal geïntegreerde functies zoals:

- past onder vrijwel alle soorten pannen en alle soorten pannendaken;
- waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- voorkomt dat vogels verder onder de pannen kruipen, zodat vervuiling wordt tegengegaan;
- duurzaam en eenvoudig, zowel in de professionele bouwwereld als door particulieren toe te passen.

De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg. Voor meer informatie wordt verwezen naar de website van de Vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl) en Monier (www.monier.nl).

Figuur B: Vogelvide (www.vogelbescherming.nl)

Mussenkasten en mussenflats

Deze houten of betonplex nestkasten zijn kant en klaar te koop, maar zijn ook eenvoudig zelf te (laten) maken. Ze zijn erg geschikt om onder overstekken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdient de vogelvide de voorkeur. Wel zijn deze kasten geschikt als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden onder andere geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor nadere informatie:

www.waveka.nl

www.vivara.nl

<http://www.haagsevogels.nl/cms/index.php?page=mussenflat-bouwen>

Figuur C: Mussenkast (www.vivara.nl)

